

Stichting Ondersteuning Sovata

Postbus 282
2990 AG Barendrecht
06-24 52 19 69
info@stichtingsovata.nl
www.stichtingsovata.nl

Erkend ANBI

KvK Rotterdam 24420113
ING bank NL88 INGB 0003 5337 95

Reisverslag

Holland - Roemenië / SOVATA oktober 2015

Rebecca dolgelukkig met het cadeau van Kyra uit Nederland.

Oktober 2015

Verslag van het bezoek
aan Sovata en Saratani
van 1 tot en met 11 oktober 2015

Wij kunnen u niet vaak genoeg bedanken en onze dankbaarheid tonen aan alle sponsors die massaal en met veel liefde en plezier de broodnodige goederen iedere keer weer aan SOS doneren.

Door **Neele-Vat uit Rotterdam** is het volledige transport van 80m³ van Oud-Beijerland naar Sovata verzorgd en gefinancierd. Super !!

Naast de R-vent personenbus om de vrijwilligers naar Sovata te vervoeren, doneert **Bergschenhoek Groep BV** ook dit prachtige, bijna glossy, reisverslag én de vele rollen plakband om iedere keer weer de dozen en losse bundels dicht te plakken. Fantastisch !!

Allen die ons verwend hebben met de mooiste breiwerken, kleding, schoenen, groot en klein speelgoed, financiële donaties, babykleertjes in cadeau verpakkingen, gebreide slofjes, fietsen, stukken toiletzeep en voedsel voor de voedselpakketten. Het is eigenlijk te veel om op te noemen. Onze dankbaarheid is onbeschrijfelijk en ook uw enthousiasme en interesse in SOS is van ongekende aard.

Ontzettende grote dank voor al dit moois en liefs.

Ook de **vrijwilligers** verdienen een grote pluim voor hun niet aflatende hulp in de loods en het plezier dat wij met elkaar hebben. Heel erg bedankt !!!

Vrijdag, laat in de middag komt de groep aan in een zowaar zonnig Sovata en langs de kant van de weg zien wij al zwaaiende en hoopvolle mensen die wenken dat zij op ons bezoek aan huis wachten. Als eerste gaan wij naar de opslag in Sovata om de volgorde van de gezinsdozen, dozen voor andere locaties en losse bundels op de juiste volgorde van straat, wijk of locatie te zetten. Dat klaar zetten is nodig om tijd te winnen voor de eerste werkdag.

Snel naar ons logeeraadres om de koffers uit te pakken en te genieten van een heerlijke maaltijd met een heel smakelijk toetje, dat Anneke ondertussen gemaakt heeft.

Tijdens de maaltijd worden een aantal punten besproken en kunnen de teams horen hoe de werkzaamheden voor de komende dagen eruit zien.

Zaterdag zit iedereen vroeg aan het ontbijt en de teams bespreken met elkaar wie in het betreffende team de dossiers behandelt, wie foto's maakt en wie de dozen uit de bus haalt om aan de gezinnen te overhandigen. Ons team wordt altijd ondersteund door Cees die ondertussen alle straatjes en plekjes weet waar de mensen die onze hulp nodig hebben, te vinden zijn.

Ons team start op de 1 Mai straat. Veel mensen staan al voor hun gammele huisje met spanning te wachten of zij deze keer weer iets krijgen. De kinderen komen al aangerend en dansen om de bus en proberen in de bus te gluren wat er allemaal in staat. De mensen in deze wijk zijn beleefd en wachten geduldig af totdat wij bij hun huisje zijn.

Voedsel is altijd het belangrijkste voor de winterperiode en bijna ieder gezin in deze wijk krijgt in de gezinsdozen een mooi voedselpakket. Dit voedselpakket is afgestemd op het aantal gezinsleden en de situatie van de familie.

Gheorghe zijn afgebrande huis nu winddicht, één kamer gerenoveerd en de kachel brandt heerlijk.

Sandor is gelukkig met Zsuzsanna.

Anna-Maria knuffelt Yvonne.

Gheorghe, waarvan het hutje in het afgelopen voorjaar voor een groot deel verwoest was door brand, komt met een stralende glimlach uit zijn mooi gerenoveerde huisje waarin ook een tweedehands kachel door ons is geplaatst. Wij zien een heel gelukkig mens die intens geniet van zijn mooie en warme huisje en hij weet niet goed hoe hij ons moet bedanken. Zijn stralende glimlach is voor ons al genoeg om te weten hoe dankbaar Gheorghe is.

Geza, 18 jaar en zoon van Anna en Geza Sr. liep erg moeilijk in april en moest voor een bezoek naar de neuroloog in Mures. Uit het onderzoek van de neuroloog en andere medische deskundigen bleek dat Geza een enorm kalkgebrek in de botten heeft en daarvoor de nodige medicatie nodig heeft. Natuurlijk is er door SOS voor gezorgd dat de medicijnen betaald werden en nu zien wij een vrolijke en beweeglijke Geza in de tuin werken. Dat is prachtig om te zien.

Ook met de families achter de houtfabriek gaat het beter. Het grote stuk plastic over het half vergane dak van het hutje van Sandor is nog steeds prachtig en strak op het dak bevestigd en helpt zeker tegen het regenwater dat anders het hele huisje nog natter zou maken dan het al is. De hutjes storten bijna in elkaar, maar iedereen doet toch zijn best en de huisjes zijn opgeruimd en het ziet er stukken beter uit.

Het verbaasde ons wel heel erg dat Zsuzsanna, de oma van de Iliesi waarover wij in april 2013 schreven en die haar kleinkind van een paar maanden oud iedere keer een pets gaf als hij huilde om eten, nu bij Sandor inwoont. Zij lijkt er beter uit te zien en is in ieder geval schoner dan zij ooit was en heeft zelfs gekamde haren. De wonderen zijn de wereld nog niet uit, dat blijkt.

De dochter van Sandor, Irene, woont nu bij haar moeder in een andere plaats om een (verdere) studie te kunnen volgen. Dat is prima en fijn om te horen.

Aangekomen bij het hutje van Anna zien wij een vreemd meisje met Anna-Maria dansend aan haar hand. Wat is hier aan de hand?

Anna, de moeder van de kleine Anna-Maria is met de noorderzon vertrokken, omdat zij de slechte situatie niet meer zag zitten. Zij heeft de kleine Sandor meegenomen en woont nu bij haar moeder in een grote plaats. Vader Sandor is heel verdrietig dat hij zijn kleine mannetje niet meer ziet en het contact compleet verbroken is.

Maar zoals het gaat in de zigeuner cultuur, is Sandor, 29 jaar, alweer gelukkig en getrouwd. Helaas met een meisje, Julia Emese van slechts 16 jaar, dat niet kan lezen of schrijven. Toen ik haar vroeg wanneer zij geboren is en waar, keek zij mij schaapachtig aan. Op de CNP kaart, de identiteitskaart, kon ik zien dat zij kortgeleden 16 jaar is geworden. Lichamelijk gezien is zij nog niet eens volgroeid en ik hoop dat het daar de komende tijd goed gaat.

Natuurlijk hebben wij gezegd goed op te passen en geen kinderen te maken. Dat is op zich ook lastig omdat het in de zigeuner cultuur gebruikelijk is om binnen een jaar na het huwelijk een kind te baren, ongeacht de jonge leeftijden van de meisjes die met mannen moeten trouwen die veel ouder zijn.

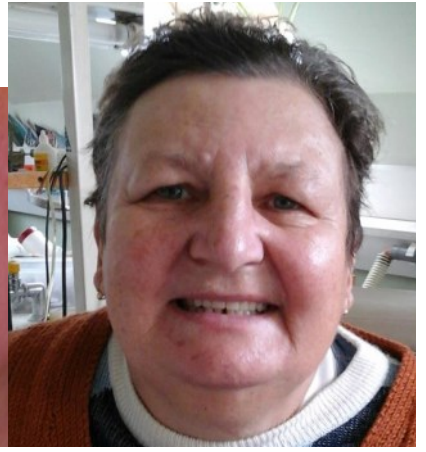
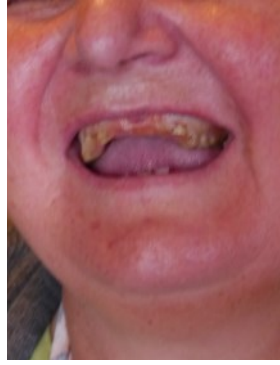
De tweelingjongetjes van 8 jaar, Robert en Milan, van Rozalia en Hegyi kunnen niet naar school. Zij hebben ernstige gedragsstoornissen en zouden naar een speciale school moeten. Scholen voor speciaal onderwijs voor deze kinderen zijn in de weide omtrek van Sovata niet te vinden en daarom zullen zij het in principe zonder onderwijs moeten doen.

Robert en Milan

Pijnlijke spataderen.

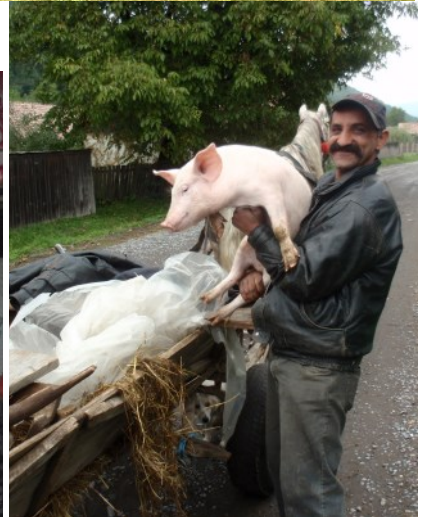

Ilona kan weer eten door nieuwe gebitsprothese.

Op het erf en in het huis waar de familie met de tweeling woont is geen enkele orde te bekennen.

Op de Iliesi

De behandelende arts heeft een brief geschreven voor de school en SOS waarin hij verklaart dat de kinderen niet naar een gewone school kunnen om onderwijs te volgen. Voor SOS is de schone taak om te zien of er een of twee onderwijzeressen te vinden zijn die de kinderen thuis les willen en kunnen geven. Zonder onderwijs hebben deze kinderen helemaal geen toekomst.

Als wij bij het huisje van Gyongyver aankomen, komt zij al naar het hek om ons te verwelkomen. Ik zie aan haar gezicht dat er problemen zijn. Normaal krijgen wij een stralende en blijde glimlach maar deze keer is haar gezicht ernstig. Wij worden uitgenodigd om binnen te komen en krijgen een kopje vreselijk sterke en koude koffie aangeboden. Je kunt goed zien dat hier een groot gezin woont met 6 kinderen. Maar alles is opgeruimd en schoon voor zover dat kan en twee kinderen zitten huiswerk te maken.

Wij vragen Gyongyver hoe het gaat waarop zij met dikke tranen vertelt dat haar benen zo verschrikkelijk veel pijn doen. Ik vraag haar wat er aan de hand is en zij laat haar benen zien. Ik schrok me rot van het zien van haar benen. Grote dikke aderen ontsieren haar benen en ik kan goed zien dat de spataderen haar heel veel pijn geven. Later raadplegen wij de familiearts en deze vertelt ons dat alleen een operatie nog kan helpen om de pijn te verlichten. De kosten van zo'n operatie zijn € 1.000 inclusief de nazorg in het ziekenhuis.

's Avonds bespreken wij met de teams wat te doen en iedereen is het er mee eens dat Gyongyver geopereerd moet worden. Via Tunde, één van onze Roemeense vrijwilligers, worden wij op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en wanneer Gyongyver geopereerd zal worden.

Ook Ilona staat al in de deuropening om ons te verwelkomen. In april heeft Ilona via Csaba een gebitsprothese (kosten 350 euro) gekregen van SOS. Csaba is tandtechniker in Sovata en met hulp van SOS heeft hij nu al een paar jaar een eigen praktijk in Sovata. Ilona staat met een grote glimlach naar ons te kijken en bedankt ons 100.000 maal voor haar prothese. Zij heeft ons zelfs eind april een ansichtkaart gestuurd om te bedanken voor haar nieuwe gebit. Dat vonden wij wel heel bijzonder.

Ondertussen zijn de andere teams ook aan de slag om zoveel mogelijk gezinnen te bezoeken om de gezinsdozen, de voedselbonnen en/of de voedselpakketten af te geven en de dossiers bij te werken. Coby neemt meestal de losse gezinnen in de hoge en verre buitenwijken voor haar rekening. Janny die normaal gesproken de Iliesi onder haar hoede neemt is deze keer ingepland om ook eens de andere wijken en straten te bezoeken. Een ander team zal deze keer de bezoeken aan de Iliesi voor haar rekening nemen.

Een van de taken op de Iliesi is het bekijken van de groentetuinen en het maken van foto's. Wij zijn natuurlijk erg benieuwd naar de resultaten en de opbrengst van de zaden die **Monsanto Nederland uit Bergschenhoek** in november 2014 heeft gedoneerd.

Uit nader onderzoek blijkt dat de kleine komkommers (augurken) en de tomaten het uitstekend gedaan hebben. Sommige mensen hadden een opbrengst van 150 kilo aan komkommers. De komkommers worden op aazijn met water in plastic tonnen of glazen potten gezet en heten dan later augurken. De paprika's, watermeloenen, aubergines en erwten hebben het op sommige plekken een beetje gedaan of helemaal niet gedaan. In de zomerperiode steeg de temperatuur vaak naar 35 graden en met weinig water voorhanden is het moeilijk om de groentepplanten voldoende te bewateren. Dat is heel erg jammer. Toch is 100% van de mensen heel tevreden met de opbrengsten en hebben grote waardering voor deze hulp.

De kinderbox van SKS Alles Kids uit Spijkenisse heeft een mooi plaatsje gekregen in de crèche.

Alle kinderen zijn zó blij met het nieuwe speelgoed en op de matten kan lekker gespeeld worden.

Danny bezoekt het merendeel van de scholen en crèches. De directeurs van de scholen zijn harstikke blij met de dozen met schriften, ballpoints, potloden, gum, puntenslijpers, knutselmaterialen en speelgoed. Ook voor dit schooljaar is er van de zijde van SOS weer een toezegging gedaan om een bedrag te betalen voor de aanschaf van de werkboekjes voor de kinderen. Veel ouders kunnen de werkboekjes niet betalen en dat zou betekenen dat deze kinderen geen schoolwerk kunnen maken tijdens de lessen.

Dit schooljaar betaalt SOS € 1.500 voor werkboekjes en € 900 aan lunches voor kinderen die geen eten hebben tussen de middag.

De scholen en crèches zijn helemaal verrukt van de verkleedkleding voor kinderen, de poppenkasten en de kerstspullen. Dat is zo'n grote luxe, dat er niet genoeg woorden te vinden zijn om ons te bedanken. De gebreide slofjes die door diverse dames in Nederland zijn gebreid, worden als cadeautje met Kerst onder de kerstboom gelegd. Is dat niet leuk ??

Van Ildiko van de Sarateni school kregen wij het bericht dat er een dansgroepje is gevormd voor Hongaarse volksdansen en dat deze kinderen zelfs uitgenodigd zijn om danscompetities met andere scholen aan te gaan. Dit wordt betaald van de opbrengst van de halfjaarlijkse verkoop van kleding voor volwassenen, gedoneerd door SOS, via een plaatselijke markt ten gunste van schoolactiviteiten voor de kinderen. Zelfs het huren van een bus om naar een ander dorp te kunnen rijden, kon van de opbrengst betaald worden.

De rest van het geld is aangewend om kinderen, van wie de ouders de naschoolse sportactiviteiten niet kunnen betalen, toch deel te laten nemen aan de sportactiviteiten. Super mooie berichten, daar worden wij blij van.

De bananendozen met kinderkleding en kinderschoenen worden afgegeven op de scholen van Sarateni, Iliesi en Praidului. De kleding en de schoenen worden door de onderwijzeressen 1x per maand uitgedeeld aan de meest arme, schoolgaande kinderen.

Dat werkt heel erg goed en op deze manier is er ook sprake van een stukje extra sociale controle. De betreffende onderwijzeres kan tijdens het omkleden van een kind zien of het mogelijk mishandeld is, vergroeiingen heeft of dat er andere zaken zijn die aandacht vragen. Mochten er zich problemen voordoen dan zal de onderwijzeres contact opnemen met een van onze Roemeense vrijwilligers die het mogelijke probleem in een rapport aan ons zal doorgeven.

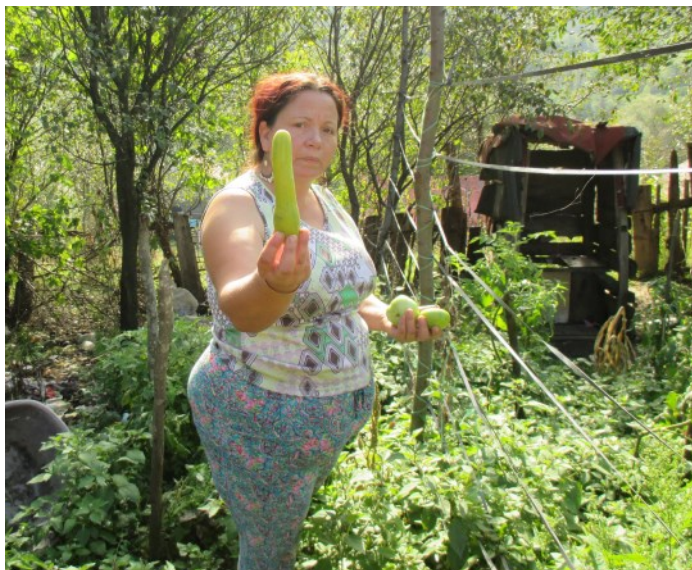
Jammer dat er nog niet voldoende kinderkleding en kinderschoenen ingezameld kon worden om ook echt alle schoolgaande kinderen te helpen met 1x een schoon kledingsetje per maand. Sommige kinderen kunnen in de ochtend naar school en moeten in de middag de nette en schone kleding uittrekken en aan een broertje of zusje geven, zodat die dan in de middag naar school kan.

Anneke is alvast aan de slag gegaan om de 800 boterhammen voor de mensen van Hostad klaar te maken. Elk team dat eerder klaar is helpt Anneke om de boterhammen te smeren met boter, beleggen met kaas en in boterhamzakjes te doen. Anneke was echter zo snel dat zij het met wat hulp van Lia en Marry heeft geklaard. Morgen staat namelijk een bezoek aan Hostad gepland. Spannend !!!

Aan de late kant komen de andere teams ook binnen. Gezamenlijk eten we zuurkool met een balletje gehakt van Anneke. Anneke heeft vanuit Nederland het een en ander aan voedsel meegenomen om klaar te kunnen maken op ons logeeradres. Wij hebben heel smakelijk gegeten vanavond. Nog even na praten en ervaringen uitwisselen en vlug naar bed.

800 Belegde boterhammen voor de gezinnen op Hostad en de zelf gekweekte groenten.

Zondag, iedereen zit weer vroeg aan het ontbijt en tijdens het ontbijt nemen wij de regels voor vandaag nog even met elkaar door. Het is heel belangrijk dat iedereen binnen een team zich aan deze regels houdt zoals die afgesproken zijn om te voorkomen dat er onrust komt op het terrein van de zigeuners van Hostad. Zoals bij de voorgaande keren heeft de burgemeester van deze wijk in Sarateni laten weten dat wij een bezoek komen brengen en dat iedereen in zijn huisje moet blijven totdat wij van het terrein zijn verdwenen.

Het is de bewoners verboden om onrust te stoken en iedereen moet zich keurig en respectvol gedragen tegenover de teams van SOS. Deze waarschuwingen hebben prima geholpen en wij konden redelijk relaxed over het terrein om alle hutjes te bezoeken.

Natuurlijk zijn er altijd kinderen rondom de bussen, waar de dozen uitgedeeld worden, in de hoop een snoepje of een lolly te krijgen. Dat is niet erg, zo lang het er maar geen tientallen worden.

Wij splitsen ons op in drie teams en gaan van start om de in totaal 128 gezinnen te bezoeken. Anneke, Cees en Levente (één van onze Roemeense hulpverleners) blijven bij de twee bussen om de mensen die naar beneden komen de spullen te geven die op een handgeschreven briefje staan aangegeven. Het bezoekende team maakt het briefje op aan de hand van de gezins-situatie. De gezinnen kunnen in aanmerking komen voor een babypakket voor een ongebornen of pasgeboren baby, een babypakket voor baby's tot ongeveer 14 maanden, dekendozen en voedseltas. Voor de kinderen in alle leeftijden is er een cadeautje. Natuurlijk krijgen de mensen voor het aantal gezinsleden de zakjes met de heerlijke boterhammen met kaas.

Het weer werkt gelukkig aan alle kanten mee, het is droog en niet koud of winderig en de teams gaan starten met de bezoeken. Natuurlijk is ook op Hostad de nodige aandacht voor de groentetuinen en de opbrengst ervan. Wij zijn erg benieuwd.

Natuurlijk lopen er kinderen dansend en springend achter ons aan maar weten donders goed dat zij afstand moeten houden en niet overal bij hoeven te staan om mee te luisteren naar wat wij met de bewoners bespreken. De mensen zijn vriendelijk en gastvrij en over het algemeen is het hele terrein redelijk opgeruimd. Wij mogen overal binnen komen en op alle vragen komt antwoord. Sommige mensen zijn bezig met het verbeteren van hun hutje. Zo te zien heeft iemand potten met (oude) verf op de kop getikt en met een oude en kapotte afwaskwast wordt de verf op de muurtjes gesmeerd. Het knapt er echt van op, prachtig !!

Ook hier hebben de meeste mensen die groentezaden hebben gekregen, een ruime voorraad komkommers (augurken) en tomaten kunnen oogsten. Hier en daar zien wij nog kleine paprika's en kleine witte aubergines in de groentetuintjes aan de planten hangen. Die moeten nog verder rijpen door de zon. Ook hier is water het probleem. Op Hostad is maar één waterput en de mensen die een wateraansluiting hebben, kunnen het dure water uit de waterleiding niet aan de planten geven. Het aanleggen van een waterleiding voor alle mensen op Hostad zou een prachtig project zijn, maar de kosten van het watergebruik kunnen de mensen eenvoudigweg niet betalen.

Bij een gezin werd gezegd dat zij geen zaden hadden gekregen in april terwijl dat wel het geval was. Van iedereen is immers van het uitreiken van de zaden een foto gemaakt en zo konden wij duidelijk maken dat zij wél zaden hadden gekregen. De mensen snappen niet hoe het kan dat wij alles weten. Man en vrouw proberen elkaar dan de schuld te geven dat de zaden verdwenen zijn. Natuurlijk krijgen deze mensen niet meer de tweede set zaden bij het volgende bezoek, dat is duidelijk.

Slechts één bed voor dit gezin met drie kinderen, waaronder Rebecca van het voorblad.

Een beetje ongemakkelijk met nieuwe kleertjes, schoentjes en een eigen knuffel.

Omdat de stukjes grond op Hostad veel kleiner zijn dan in het lager gelegen gebied, hebben de meeste mensen nog niet alle zaden kunnen zaaien. De bewoners zullen de zaden verder gebruiken als de tijd daarvoor weer aanbreekt. De tweede set zaden hebben wij daarom ook niet afgegeven en wij zullen de overgebleven zaden droog en op de goede temperatuur bewaren voor het volgende bezoek aan deze wijk. Bij de hutjes zien wij in kleine, ondergrondse gaten de plastic tonnen en potten met de ingemaakte komkommers. Vol trots laten de bewoners ons zien hoeveel zij geogst hebben.

De kwaliteit van de zaden is erg goed, zeiden de mensen op Hostad en zo'n goede kwaliteit zaden hebben zij niet eerder gekregen. Dat is mooi om te horen.

Tijdens de bezoeken zien wij dat er eigenlijk voor aan aantal gezinnen een kachel moet komen. Alleen dekens zijn niet echt genoeg om de koude en strenge winter te overleven. Wij moeten op zoek naar tweedehands hout gestookte kachels om in ieder geval de ouderen en de gezinnen met heel kleine kinderen een beetje warmte te geven.

Istvan, het kleine ventje van nog geen 4 jaar was helaas weer in het ziekenhuis. De chemo-behandelingen die hij in het afgelopen half jaar heeft ondergaan leken even te werken, maar nu blijkt dat de kanker in het hele lijfje is uitgezaaid. Heel verdrietig om dit moeten horen. De moeder is bij Istvan in het ziekenhuis en de dove vader is naar zijn werk bij de gemeente. Daarom waren de drie overgebleven kinderen alleen thuis en hadden geen eten en drinken voor die dag. De boterhammen met kaas en een flesje water kwamen dus wel heel goed van pas voor deze ventjes.

Bij een ander gezin treffen wij een klein kindje van net 13 maanden aan. Het jongetje is aan de linkerzijde verlamd en kan zijn beentje en armpje niet gebruiken. Door het te snel dichtgroeien van de fontanel kunnen dit soort ontwikkelingsstoornissen ontstaan. Het kindje moet veel medicatie gebruiken, wat natuurlijk erg hoge kosten voor de ouders met zich meebrengt. In dit gezin zijn 4 kinderen en zij wonen in een ruimte van 3 bij 4 meter. Gelukkig heeft de vader op dit moment werk en ik hoop dat hij het werk voor langere tijd kan behouden.

Melinda, één van onze Roemeense hulpverleners, moest na het aanhoren en zien van allerlei nare situaties een traantje wegpinken of even naar buiten gaan.

Kyra een meisje uit Heenvliet, Nederland had voor een arm meisje van ongeveer haar leeftijd een schoendoos meegegeven met allerlei lieve en leuke cadeautjes (zie websiteartikel van 7 augustus 2015). De doos is gegeven aan Rebecca op Hostad.

Rebecca woont met haar ouders, zusje Barbera en broertje Florian in een hutje van 3 bij 4 meter. Het raam is kapot en is met een te klein stukje plastic dichtgeplakt. De voordeur is slechts een verrot stuk oud hout, zonder slot en hangt zo slecht in de opening dat de wind er makkelijk langs blaast. Alleen 1 éénpersoonsbed, een smal en lang tafeltje en een plastic bakje is alles wat in het hutje staat voor 2 volwassenen en 3 kleine kindjes.

Natuurlijk was Rebecca dolgelukkig met de speelgoedjes van Kyra en trok direct de roze croqs slippers aan die Kyra meegegeven had. Dat alleen was al een schot in de roos, omdat Rebecca helemaal geen schoenen had. Lieve Kyra, dank je wel namens Rebecca, haar zusje en broertje waar zij alles mee gedeeld heeft.

Lopend van het ene hutje naar het andere hutje vroegen de kinderen die mee liepen regelmatig om snoepjes of een lolly. Expres hadden wij snoepjes en lolly's meegenomen in een papiertje zodat wij de kinderen gelijk konden leren om papier en andere rommel in een bak of doos te gooien en niet gewoon op de grond.

Bij het kindertehuis St. Jozef

De bouwvallige woningen
op de Trandafirilor

De voedselbonnen krijgen de mensen via Adel van de Sociale Dienst van de gemeente Sarateni. Zij kent de mensen en de situaties op haar duimpje en via onze lijsten en opgaven zal zij de op naam gestelde enveloppen aan de mensen overhandigen na ontvangst van een handtekening van de betreffende persoon. Zo houden wij een goede en sluitende controle op de uitgifte van de voedselbonnen.

Rond de klok van 18.00 uur zijn wij klaar met de bezoeken en treuzelen niet bij de bussen om geen onrust te veroorzaken. Een groep bewoners bedankt ons nogmaals voor alles en zwaaien ons lachend uit. Wij beloven in april terug te komen, weliswaar onder de zelfde voorwaarden: rustig en iedereen thuis.

Alle teams zijn heel tevreden met de resultaten en reacties vandaag. Terugrijdend naar ons logeeradres realiseren wij ons eens te meer dat wij blij mogen zijn dat wij in Nederland wonen met alle vrijheden, zekerheden en keuzes.

Snel gaan wij ons een beetje opknappen en omkleden om een hapje te eten. Na het eten gaan Cees en Danny nog even de bus laden voor de volgende dag en de dames praten nog even na over vandaag. Wij hebben allemaal een goed gevoel over het bezoek aan Hostad en is er een mooie klus geklaard. Geweldig !!!!

Maandag zal een team een deel van de Iliesi bezoeken en een ander team de Trandafirilor, de Minei, de Morii en de Lunga. Het team van Coby zal nog wat losse huisbezoeken doen en later assisteren op de Iliesi. Door team Danny zullen de laatste bezoeken aan de scholen en crèches gedaan worden en worden de lijsten van de schoolgaande kinderen opgehaald.

Het team van Anneke gaat de appartementen van het kinderkuis St. Josif bezoeken. Zij zal de begeleiders van de groepen kinderen blij maken met de spullen die zij gevraagd hebben. Breiwerken, kleding en schoenen voor de kinderen, knutsel- en schoolmaterialen, gordijnen, maandverband, dekbedden en beddengoed, eetkamer stoelen, gereedschappen, speelgoed, spelletjes en wat lekkere dingen zoals thee, oploskoffie, poedermelk, snoepjes, blikjes knakworstjes, ham, pakjes soep en smeerkaas. Natuurlijk ook toiletartikelen en een heleboel schoonmaakmiddelen.

De kinderen zijn door het dolle heen en laten Anneke bijna niet vertellen en uitleggen wat er verder allemaal in de dozen zit. Blij, heel blij is iedereen en zoals gebruikelijk kunnen de begeleiders per email aangeven wat er in april nodig is. De gesprekken met Janos, het hoofd van het kinderkuis, over de gang van zaken in het kinderkuis zullen Anneke en Danny later op de dag voeren.

Later in de week zullen wij allemaal een bezoek brengen aan het kinderkuis St. Josif om de grote en mooie groentekas te bewonderen die nu bijna klaar is voor gebruik. De realisatie van dit mooie project is voor ons en voor het kinderkuis een grote droom die uitgekomen is. Fantastisch !!!

Ons team begint met een bezoek aan de houten flat aan de Trandafirilor. Wij zijn een beetje aan de vroege kant en mogelijk zijn de mensen nog niet aangekleed.

Het is inderdaad erg rustig voor de houten flat en wij zien nog niets bewegen. Cees drukt één keer op de claxon en ja hoor de deuren en raampjes gaan open en daar komen de mensen naar beneden. En ach arme Angela, de spierziekte die zij heeft, kruipt als onkruid door haar lichaam en haar fragiele lijfje trilt. Angela staat onzeker en wiebelend tegen de houten balustrade aan en zij roept van boven dat zij niet meer zelfstandig de trap af kan komen en boven moet blijven.

Al het hout voor de gezinnen op de Trandafirilor om deze winter door te komen.

Trots met nieuwe kleding.

Oma Erzsebet is blij met het beddengoed en de schuimrubber matras voor het zelfgemaakte bed.

Ik zeg haar dat wij naar haar toe zullen komen als wij met de gezinnen van de begane grond klaar zijn. Zij lacht naar mij en zwaait met haar verkrampde arm ten teken dat zij mij gehoord en begrepen heeft. Pfff, dat ziet er niet goed uit !!

Het houten flatgebouw aan de Trandafirilor is in een zéér slechte staat en het lijkt of het ieder moment kan instorten. Het is schandelijk dat deze mensen hier nog moeten wonen en ook nog in grote onzekerheid moeten leven omdat nog steeds niet bekend is wanneer zij er uit moeten en óf de gemeente zal helpen met het zoeken naar een andere woonruimte. Aan de achterkant van het gebouw, op een smalle grasstrook, hebben de mensen nu kleine houten toiletten gemaakt, maar er is geen afvoer of afdek materiaal om de resten te verbergen en bacteriën weg te houden. Vreselijk en de lucht is niet te harden. Ook in de koude nachten moeten de mensen dus gebruik maken van deze plaatsen om hun behoeften te kunnen doen !!

Alle mensen van de begane grond nemen dankbaar en blij hun dozen in ontvangst. De enveloppen met voedselbonnen worden een paar keer gekust en stevig vastgehouden of diep in een zak weggestopt met een hand op die zak. Iedereen is zó blij met de voedselbonnen !!

Als wij naar boven willen gaan via de half vergane trap van het gebouw om de gezinsdozen en de voedselbonnen te brengen bij Angela en de twee oudjes die er wonen, zien wij een grote vrachtwagen met stukjes afval hout. Dit blijkt hout te zijn dat door de gemeente is betaald en bestemd voor de 9 gezinnen die daar wonen voor de hele winterperiode. Deze hoeveelheid is beslist niet genoeg om alle kacheltjes aan de gang te houden in de lange en zeer koude wintermaanden. Heel triest.

Angela is zo blij als zij ons ziet, maar kan niet goed en soms helemaal niet uit de voeten. Alles aan haar lijfje is strak en spastisch. Haar rechterarm kan zij niet onder controle houden en stil blijven staan is ook moeilijk. Op mijn vraag hoe het met haar gaat, zegt zij stralend "het gaat stukken minder, maar nu jullie er zijn ben ik erg blij".

De medicatie die zij via de behandeld arts krijgt blijkt niet sterk genoeg maar de juiste medicatie is volgens de arts niet voorhanden in Roemenië. Ik vind haar, sinds het laatste bezoek in april van dit jaar, heel veel slechter geworden en vraag mij af wat er voor haar op medisch gebied nog gedaan kan worden. De behandelende arts heeft Angela gezegd dat er weinig hoop op verbetering zal zijn, laat staan licht herstel. Hopeloos.

Wij wensen iedereen het allerbeste en benadrukken nog een keer dat zij bij problemen altijd aan kunnen kloppen bij één van onze Roemeense vrijwilligers. Ook geven wij de kaart met de diverse namen, adressen en telefoonnummers van deze vrijwilligers. Het stelt hen in ieder geval wat gerust dat zij op iemand terug kunnen vallen in geval van nood.

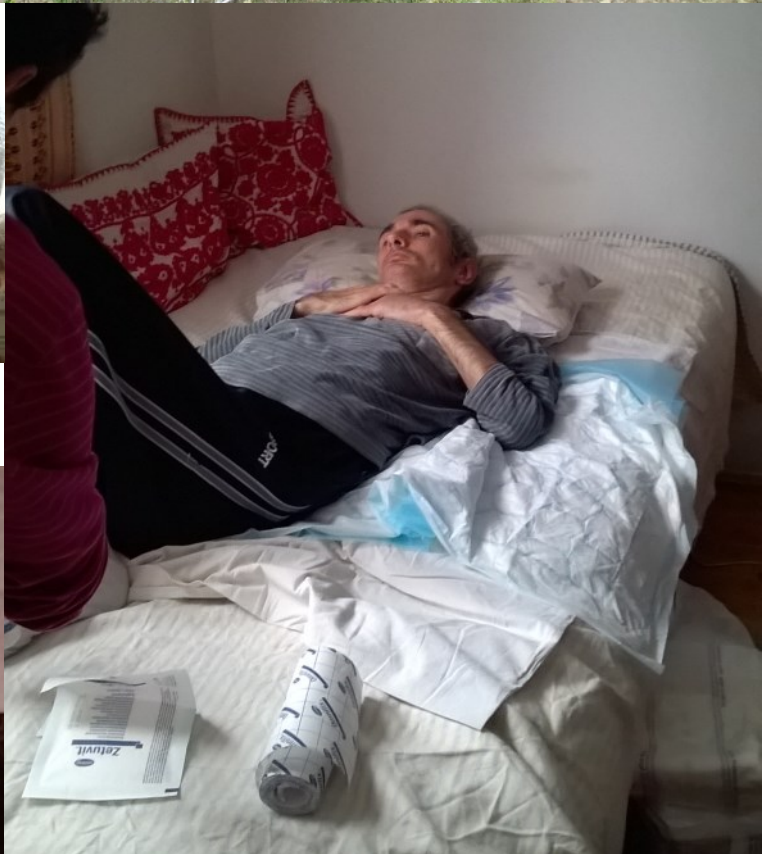
Natuurlijk worden wij uitgezwaaid en wij beloven in april volgend jaar weer terug te komen.

Nu op naar de Lunga. Op de Lunga wonen een paar gezinnen die via Nederlandse gezinssponsors gevulde bananendozen en andere materialen krijgen aangeboden. Natuurlijk bezoeken wij ook deze gezinnen en na terugkomst worden de bijgewerkte dossiers en de bijbehorende foto's naar de Nederlandse sponsorgezinnen gestuurd. Zij weten dan precies wat er voor een volgend transport nodig zal zijn voor deze families in Sovata.

Op weg van de Lunga naar de Morii zien wij een zigeunervrouw met wel 7 enorm grote plastic zakken met daarin gevonden plastic flessen en ander plastic materiaal.

De drukplekken op de benen van Attila en zelfs onder de voet zere plekken.

Veel zigeuners zoeken langs wegen en in straten naar plastic afval. Dit afval kan men, net als in Nederland afgeven bij een gemeentelijk inzamelpunt en krijgt men een bedrag per kilo uitbetaald. Dat is een mooi stukje ontwikkeling in Roemenië en je ziet inderdaad veel mensen die lopen te zoeken tussen het afval en langs de weg naar plastic en blikjes.

Deze zigeunervrouw moest zó ontzettend sjouwen met de zakken, dat wij besloten om haar met de grote zakken in de bus te nemen en haar op de plaats van bestemming te brengen.

Achteraf hadden wij haar nooit mee moeten nemen in de bus !!! Waarschijnlijk had deze zigeunerin zich maanden niet gewassen of verzorgd want nadat zij was uitgestapt bleken wij veel vlooiënbeten of beten van een ander soort insect te hebben. Tot in Nederland zijn wij continue gebeten door beestjes. Dikke en jeukende bulten waren het resultaat.

Natuurlijk is de bus bij thuiskomst helemaal schoon gemaakt, gestofzuigd en ingespoten met anti vlo, luis en ander ongedierte.

Onderweg van de Morii naar de Minei zagen wij schaapsherders met enorm grote kuddes schapen en geiten. Op een aantal schapen had de herder het vlees van dode schapen vastgebonden om het op deze manier te laten drogen. Het lijkt mij niet gezond, maar voedsel is voedsel.

Wij zien ook dat de maisvelden er droog en dor bij staan. Wij vinden het zonde van de maiskolven die er nog steeds, weliswaar uitgedroogd, aanhingen.

Navraag leerde ons dat deze mais voor mensen geen eetbare mais is, maar alleen voor meel of dierenvoeding bestemd is. De uitgedroogde maiskorrels kunnen in uitgedroogde vorm met een vijzel goed tot een soort bakmeel gestampt worden. De stengels en de bladeren vormen dan droogvoer voor de dieren in de winterperiode.

Aangekomen bij de Morii blijken ook daar de mensen al op de uitkijk te staan en zagen wij een blik van grote opluchting. Ook hier kregen wij de opmerking te horen dat de bewoners dachten dat SOS door de migrantenstroom in Nederland niet zou komen om spullen te brengen. Zij waren bang dat wij de kleding, schoenen en andere goederen aan de migranten zouden uitdelen. Wel begrijpelijk natuurlijk.

Als eerste gaan wij altijd naar Attila, de jongeman die sinds 2006 MS heeft. Ik schrok bij het binnenkomen in de kamer van Attila, zoals hij nu op bed lag. Afgelopen april was Attila in een veel betere conditie dan nu. Hij lachte flauwtjes naar mij. Ik zie duidelijk dat hij zich niet goed voelt. Het hele lijf van Attila is verkrampd en zijn al wat oudere ouders kunnen hem steeds minder goed verzorgen. Samen moeten zij de benen van Attila met kracht uit elkaar trekken om zijn pampers te verschonen en om de drukplekken en doorligplekken te kunnen verzorgen.

Het is afschuwelijk om te zien wat een grote gaten er in zijn lijf zitten van het doorliggen en van de drukplekken. Deze mensen zijn niet (echt of heel) arm maar met een ziek kind of ander familielid wordt het wel anders. Incontinentiemateriaal is niet zo maar voor handen en verbandmiddelen en ontsmettingsmiddelen zijn zeer kostbaar voor iedereen in Roemenië. Met gescheurde repen stof van een oud laken maakt de moeder van Attila verband dat het gaas op de plek van de wond moet houden. Wat een drama.

Liefdevol is de moeder Attila aan het verzorgen maar ik zie de dikke tranen die over haar gezicht rollen. Ik beloof haar in april een grote hoeveelheid verbandmiddelen, ontsmettingsmiddel en natuurlijk incontinentiemateriaal te brengen. Daar is zij ontzettend blij mee.

Tunde laat Katalin tekenen voor ontvangst van de voedselbonnen.

De moeder van Attila vraagt of het misschien mogelijk is om incontinentiemateriaal mee te nemen met een zijsluiting. Een pamberbroekje krijgen zij niet meer aan bij Attila.

Gelukkig hadden wij een aantal pakken van dit type toevallig ingepakt en de pamberbroekjes die zij niet kan gebruiken voor Attila gaan naar de wijkarts of familiearts, zoals een arts in een wijk genoemd wordt. Ook de wijkarts is natuurlijk helemaal blij met de pampers en legt de pakken pampers voorzichtig in een afgesloten kast.

Wij gaan later naar de plaatselijke apotheek en kopen enkele rolletjes verbandmiddel en twee doosjes gaasjes. Meer is er niet voorradig, maar het is tenminste iets.

Verder op de Morii bezoeken wij de drie gezinnen die bij elkaar op één terrein wonen. De mensen zijn beschaafd en doen hun stinkende best om het beter te krijgen dan voorheen. Het lukt hen stapje voor stapje.

De groetenzaden hebben het op deze plek heel goed gedaan en heeft mooie opbrengsten opgeleverd. Deze mensen wonen aan een rivier en kunnen, zolang de vorst weg blijft, onbeperkt water uit de rivier halen. Voor hen waren de groentezaden ook een zeer welkome hulp om over voedsel te kunnen beschikken. Ook hier zijn tonnen en potten te zien met ingemaakte groenten. Super fijn !!

Bij Veronika, die een stukje verder woont, is en blijft de situatie heel slecht. Gelukkig gaan de kinderen nog steeds naar school en dat moet ook zo blijven. Zelf kan Veronika niet lezen of schrijven en lijkt het nu leuk te vinden dat de kinderen haar woordjes leren lezen en schrijven.

Wij mogen deze keer niet in het hutje komen en dat betekent vaak dat het nu helemaal een grote bende is. Maar wat wil je als je in een hutje woont van nauwelijks 3 x 4 meter, zonder water en elektriciteit, met maar liefst 3 volwassenen en 6 kinderen in verschillende leeftijden. In het hutje staan twee bedden van 180 x 120 en een berg lappen op de grond, dat zijn dus de slaapplaatsen voor al deze mensen. Brr, ik moet er niet aan denken.

Natuurlijk zijn Veronika, moeder Lujza en oma Irina hartstikke blij met de gezinsdozen, de voedseltassen en de voedselbonnen. Voor de kinderen zijn er wat speelgoedjes en schoolspullen ingepakt. Het uitpakken van de dozen is altijd een feestje voor de mensen. Net voor het weggrijden zien wij Anna-Maria aankomen rennen met kapotte schoenen en vieze kleding. Het verwilderde meisje is vies en ik zie dat zij behoorlijk gegroeid is. Zij begint al aardig een jonge vrouw te worden. Angstig is dat, omdat wij weten wat de vader van het meisje met haar uit kan spoken.

Van de burens horen wij dat de vader veel weg is en als hij thuis is, hij vaak dronken is. Het meisje wordt door haar vader aan haar lot overgelaten en is afhankelijk van mensen die haar wat eten en drinken geven. Zij is wel heel blij ons te zien en kijkt naar mijn handen voor het brood en het pakje chocomel dat zij altijd krijgt. Natuurlijk hebben wij dat weer bij ons en geven haar ook nog even een vestje en T-shirtje. Dat vindt zij prachtig en wij krijgen een grote glimlach van haar, waarbij wij haar zwarte en afgebroken tanden zien. Het arme meisje.

Het is al aardig laat in de middag en wij moeten nog naar de Minei, bij de voormalige vuilnisbelt, om daar alle gezinsdozen te brengen en de dozen met spullen die de bewoners mogen verkopen om in hun levensonderhoud te voorzien. Dat wordt even rennen geblazen en wij willen ook graag vóór de schemer weer terug zijn.

Minei: de dozen met spijkerbroeken van Wesley en de dozen met schoenen om deze huis aan huis te verkopen.

Met hand in glas gevallen.

Een intensief gebruikte kachel die op instorten staat.

Kindje van 13 maanden met ontwikkelingsstoornissen door snel dicht groeien fontanel

Ook dit jonge gezin van vier heeft slechts één bed.

Op de Minei hebben de mensen bijna de hele dag buiten op de uitkijk gestaan om te zien of wij er al aankwamen. Het is altijd gezellig op de Minei en ondanks het feit dat de Gemeente Sovata deze mensen volkomen in de steek laat, kunnen zij zich aardig redden. In de hutjes en huisjes is geen water en een enkeling heeft elektrische stroom door middel van een oude aggregaat. 2 uur per dag kan het aggregaat aan, anders zou het te duur worden door de brandstof die gebruikt moet worden om het aggregaat aan de gang te houden.

Ieder gezin krijgt zijn gezinsdozen en voedselbonnen. Daarnaast staan er ook weer dozen met nieuwe spijkerbroeken van Wesley, gebruikte winterschoenen en winterlaarzen, nieuw herenondergoed en gebruikte kleding en jassen voor volwassenen.

Met grote geruite tassen gaan de bewoners van de Minei met elkaar beneden naar het dorp, om huis aan huis hun goederen te verkopen. Dat gaat heel goed en van de opbrengst(en) kunnen de mensen een aardige tijd leven. Daar zijn wij heel erg blij mee en het is goed dat mensen zelf hun geld verdienen door dit soort activiteiten. Hier hebben de groentezaden het redelijk goed gedaan. De augurken en tomaten hadden hier mooie en grote opbrengsten, terwijl de paprika's wat achter bleven in de groei. Desondanks zijn de bewoners van de Minei heel dankbaar voor de zaden en sommigen lieten ons de overgebleven zaden zien. Die zullen zij, zodra daar de tijd voor aangebroken is, weer gaan zaaien. Gelukkig waren er geen slangen zoals in afgelopen april, want dat was best griezelig.

Nu is het toch tijd om naar ons logeeraf adres te gaan en om iets te gaan eten. Het werd een boterham met een gebakken eitje. Het voornemen is om vroeg of in ieder geval op tijd naar bed te gaan vanavond.

Dat vroeg of op tijd naar bed ging even niet door. Coby kwam later binnen dan wij en ook Coby wilde natuurlijk even haar verhaal kwijt. Coby kent het gezin Ibolya en Antal al erg lang en regelmatig brengt zij een bezoek aan dit gezin.

Antal is timmerman en Ibolya werkt als schoonmaakster in een van de hotels aan het Berenmeer. Beiden hebben een redelijk inkomen en hadden het best fijn met elkaar. Gingen vaak op visite bij familie en vrienden en natuurlijk hoorde daar dan een glaasje Palinka bij. Totdat Antal plots meer ging drinken, althans dat dacht men.

Na het werk kwam Antal regelmatig waggelend aanlopen, sprak onduidelijk en maakte bewegingen als die van een dronken man. Ging binnen op de grond of op bed liggen en viel in slaap. Zijn vrouw of een van zijn dochttertjes moesten hem wakker maken om te eten of te drinken. Tijdens het eten deed hij vaak raar en afwezig. Na enkele maanden had Ibolya genoeg van zijn vreemde "drank" gedrag en besloot er met de twee dochttertjes vandoor te gaan.

Vrienden van Antal vonden het een vreselijke situatie en onder elkaar hebben de vrienden geld ingezameld en Antal naar een kliniek gebracht in Mures om hem van de drank af te helpen. Daar ontdekte men dat hij een groot gezwel in zijn hoofd had, wat er voor zorgde dat hij zo 'dronken' leek. Uiteindelijk is Antal geopereerd en na de operatie kon hij gelukkig bij zijn moeder wonen en die ook voor hem zorgde. Verdrietig genoeg overleed zijn moeder en nu is hij afhankelijk van de hulp van vrienden en burens. Antal zit nu als een oude man met geheugenverlies op een stoel met steeds wegdraaiende ogen. Als het zo door gaat zal Antal het niet lang meer maken.

Het is triest als je altijd hard hebt gewerkt, uitgemaakt wordt voor alcoholist, je vrouw en kinderen kwijt bent en dan waarschijnlijk zelf deze strijd ook nog gaat verliezen. Dat is niet eerlijk !!

De nieuwe groentekas voor het St. Josif kindershuis van 7 bij 23 meter en 5,5 meter hoog is bijna klaar.

Dinsdag Ook vandaag weer een drukke dag met de bezoeken aan de Capeti, de Ciocarliei, de Bisericii, het kinderkuis St. Josif en Sarateni dorp. Wij kunnen de spullen die mee moeten voor de bezoeken niet in één keer meenemen en moeten halverwege de dag terug naar de opslag om de rest voor vandaag op te halen. Ons team bekijkt wat de handigste en snelste route is om te rijden en gaan vol energie op pad.

Op de Bisericii woont Irina en zij is incontinent. Irina is naar Roemeense begrippen niet arm, maar het verkrijgen van incontinentiemateriaal is niet eenvoudig en zeker niet als je een buikomvang hebt van 1,70 meter. Zo'n dikke buik is natuurlijk niet goed en gezond, maar het is niet anders.

Voor Irina konden wij incontinentiemateriaal meenemen met een verzetbare band om de buik. Dit incontinentiemateriaal krijgen wij niet zo vaak aangeboden, maar door er losse inleg pampers van een grote maat bij te leveren, werkt het uitstekend voor Irina. Irina is weer helemaal gelukkig en haar dochter bekijkt tevreden de spullen die wij meegenomen hebben. Grote dank aan een ieder die ons incontinentiemateriaal heeft gedoneerd, het is zó hard nodig.

Op de Ciocarliei zijn wij ook vrij snel klaar. Marina, die in april 2015 een naaimachine heeft gekregen, krijgt nu weer dozen met lappen stof, naaigarens, knopen en ritsen om voor de mensen in de buurt iets te maken of te repareren. Ook zij is heel blij met de spullen die er voor haar meegenomen zijn. Andere mensen uit die wijk spreken ons aan en laten hun CNP kaart (identiteitskaart) zien en vragen of zij ook iets kunnen krijgen. Dat zou best kunnen, maar eerst bezoeken wij deze gezinnen voordat er iets gebracht zal worden. Het gaat er bij SOS om dat de meest arme mensen geholpen worden met voedsel, kleding en dekens. Als het jonge gezinnen zijn en wij denken dat het meevalt met de armoede en dat deze mensen wellicht zelf kun kost kunnen verdienen, dan geven wij dat ook aan. In geval van ernstige ziekte, brand of andere ernstige situaties zijn wij natuurlijk altijd bereid om hulp te bieden.

Vlug naar de Capeti en dat kost even wat tijd om daar te komen. In deze wijk zijn in april groentezaden uitgereikt en wij zijn nieuwgierig hoe het met de groei van de groenten is gegaan en hoe groot de opbrengsten zijn.

De 39 families die hier wonen zijn rustig en beschaafd en een vormen een hechte groep met elkaar. Bij het zien van de bus op het zandpad zie je uit alle hoeken en gaten kinderkopjes omhoog komen en vrolijk komen zij aangerend. Zijn er cadeautjes, zijn er snoepjes, lolly's of iets anders lekkers? De mensen komen met nieuwsgierige gezichten uit hun huisjes naar onze bus. Wij vragen de mensen naar hun huisje te gaan zodat wij de groentetuinen kunnen zien en om de voedselbonnen en de gezinsdozen af te geven.

Alle dossiers moeten (ook) weer bijgewerkt worden met de juiste gegevens (op dat moment). Ioan, de man die ernstige diabetisch heeft, redt het aardig met zijn zere en kapotte voeten. Schoon verband en de juiste medicatie doen toch wonderen, dat is super fijn voor hem.

Elisabeta had brandwonden opgelopen door de slechte staat van haar kachel. Meestal zijn de kacheltjes niet meer dan afgezaagde olievaten of krakkemikkige, oude en heel onveilige kacheltjes. Elisabeta is niet naar de dokter gegaan met de brandwonden en hoopte op een natuurlijk herstel. De wonden zijn echter gaan ontsteken en toen moest Elisabeta wel naar de dokter. In het bushokje werd zij niet lekker en raakte in een shock. Een voorbijganger zag haar in het bushokje en heeft haar naar een dokter gebracht. Waarschijnlijk heeft zij een behoorlijke tijd buiten westen in het bushokje gelegen voordat zij gevonden werd. Twee weken later is Elisabeta overleden in het ziekenhuis.

Een jong stel met een schuurtje als verblijfplaats voor de winter.

Met veel te kleine schoenen aan.
Groentetuin boven op de berg.

Zelfgemaakte groentekas.
Zsolti is erg blij met zijn rolstoel.

Eindelijk de lekkere boterhammen na schooltijd.

Oma Iren.

Op de Capeti zijn de groentezaden goed gebruikt en met veel zorg en voldoende water onderhouden. Hier stroomt een beek die voor iedereen bereikbaar is. De opbrengst was beter dan wat men tot nu toe met de lokale zaden had verkregen. Ook hier was de watermeloen en aubergine niet echt een succes. De komkommers (klein en normaal) deden het erg goed evenals de witte kool, bloemkool en uien. Men was zeer tevreden over de groentezaden en willen die graag weer hebben in het komende jaar.

Voor Zsolti, die zichtbaar blij is met onze komst, hebben wij 12 pakken pampers meegenomen. Emese blijkt zwanger van een tweede kindje en verwacht in november de baby. De rolstoel voor Zsolti wordt goed gebruikt en is een grote aanwinst. Wel moeten wij de groei van Zsolti in de gaten houden en de rolstoel aanpassen of vervangen als dat nodig blijkt. Het gaat goed in dit gezin en ook zij bedanken ons hartelijk.

Op weg van de Capeti naar Sarateni dorp nemen wij onderweg een boterham en een beetje drinken. Wij zijn net aan onze boterham begonnen als ik Istvan zie aankomen met drie kinderen. Istvan is de man van Iren en samen hebben zij drie kinderen. Istvan en Iren wonen in het boven gebied en het is altijd lastig om met de bus deze hutjes te bereiken. Het is een wonderschoon gebied en het uitzicht is adembenemend. De mensen die hier wonen, klauteren altijd te voet naar huis of van huis naar het dorp.

Ik wenk Istvan en vraag of hij met de kinderen mee wil rijden naar huis. Dat vindt hij geweldig en stapt in met de kindjes. Natuurlijk geven wij onze boterhammen en pakjes drinken aan Istvan en de kinderen. De pakjes brood en drinken gaan echter in zijn rugtas en hij kijkt genoeglijk in het rond met de kinderen op schoot.

Ik vraag hem waar hij vandaan kwam en hij vertelde dat hij de kinderen van school had opgehaald. Dat was een pak van mijn hart, want tot voor kort gingen de kinderen niet naar school omdat zij altijd mee moesten om de schapen te hoeden en dan wekenlang van huis waren. Ook voor dit gezin geldt onze regel: "de kinderen moeten naar school".

Onze waarschuwingen hebben dus geholpen en daar zijn wij erg blij mee. De kinderen zien er keurig uit, compleet met rugtasje en schoolspulletjes. Eenmaal thuis aangekomen pakken de kinderen uit hun rugtas de schoolmelk en de uitgedeelde schoolbroodjes. Op de broodjes zit geen boter of beleg, maar zijn wel eetbaar en daar gaat het vaak om. Onze gegeven boterhammen zullen voor de avond bewaard worden, want die zijn veel lekkerder !!! Wij geven de dozen en de voedselbonnen af die Hans en Loes uit Nederland hebben meegegeven voor hun sponsorgezin. Blij en dankbaar worden wij uitgezwaaid.

De andere teams bezoeken het ziekenhuis en wijkarts Dr. Ilona en brengen daar de dozen met incontinentiemateriaal, sondevoeding, rolstoelen, rollators, loopkrukken en medicatie. Zowel de verpleegkundigen als Dr. Ilona zijn erg blij en bedanken ons heel hartelijk voor alle medische materialen en hulpmiddelen. Al deze materialen maken het werken met de patiënten een stuk makkelijker.

Ook de wijkverpleegkundige Ilona, die in haar eentje 54 bedlegerige en heel zieke patiënten verzorgt, is blij, heel blij en dankbaar met het incontinentiemateriaal, de verbandmiddelen, plastic handschoenen, de natte washandjes, desinfectie materiaal en alle andere medische hulpmiddelen. De fiets die zij vorige jaar heeft gekregen staat er nog steeds glimmend bij en Ilona gaf aan dat de fiets van een onschatbare waarde voor haar is om de patiënten te bezoeken.

Tereza's been in april, na behandeling in juni en de trieste toestand in oktober.

De armoedige situaties op Hostad...

In de avond gaan Anneke en Yvonne nog even langs bij Tereza, de moeder van Maria, waar wij in april Fucidin en verzachtende crème hebben gebracht voor de ongelooflijk slechte situatie van de benen van Tereza. In de periode van april tot ons bezoek in oktober werden wij regelmatig op de hoogte gehouden van het genezingsproces van de wonden op de benen. In juni kregen wij zelfs foto's van goed genezende benen. Dat is fantastisch.

Later is er diverse keren contact geweest met Maria en op onze vraag of wij haar konden helpen met de aankoop van de Fucidin, kwam het antwoord dat de Roemeense arts het beter vond om even te stoppen met de Fucidin. Dat kan natuurlijk de mening zijn van de Roemeense arts, maar ondertussen gebeurde er verder niets of weinig. Anneke en ik waren dus erg nieuwsgierig naar de situatie. Maria was blij ons te zien en vanzelfsprekend ook met de spullen die wij mee gebracht hadden. Incontinentiemateriaal, onderlakens, pyjama jasjes voor Tereza, verzorgingsmiddelen, wat speelgoed, kleding en schoolspullen voor de kinderen en voor Maria Nederlandse stroopwafels.

Na wat gepraat te hebben gingen wij naar de piepkleine kamer van Tereza. Zij ligt plat op bed en even zien wij haar ogen twinkelen van herkenning. Daarna kijkt zij ernstig en kruipt een beetje verder onder de deken. Anneke en ik vragen haar of wij haar benen mogen zien en Tereza knikt dat het goed is. Mijn hemel, wat erg !!!!

Wij konden onze ogen niet geloven !!! De situatie was héél véél erger dan in afgelopen april. Wij vroegen Maria hoe dat nu toch kon ! Een beetje geschrokken van onze reactie zegt Maria dat zij zich schaamt omdat de kosten voor de Fucidin zo hoog zijn, zij dit zelf helemaal niet kan betalen en SOS daarmee niet wil belasten. Er zijn immers veel mensen die niets te eten hebben in Sovata, zegt zij. Ik ben verbaasd en sta met een mond vol tanden. Het ging zo goed en nu zijn wij helemaal terug bij af. De situatie is nu zo erg dat niemand meer aan de benen mag en kan komen om te verzorgen, omdat het vreselijk veel pijn doet. Ja, dat begrijpen wij heel goed. Er moet nu contact opgenomen worden met de Roemeense familiearts en zien of hij een oplossing weet, want dit kan écht niet zo blijven !! Verschrikkelijk.

Normaal gesproken zijn wij vier dagen in Sovata om alle spullen en voedselbonnen uit te reiken. Deze keer echter hebben wij ervoor gekozen om 1 dag langer in Sovata te blijven omdat wij de grote hoeveelheid dozen, de voedselbonnen en losse bundels anders niet op tijd op de plaats van bestemming konden krijgen.

Nu lekker gaan slapen en morgen weer vroeg uit de veren. Het is dan alweer de 5de en laatste dag van ons bezoek aan Sovata.

Woensdag Vandaag zijn de Primaverii en de Praidului aan de beurt voor een bezoek. Het zal echt rennen en vliegen worden vandaag als wij alles weg gewerkt willen hebben. Gelukkig helpen onze Roemeense vrijwilligers ook keihard mee en komt het vast wel goed vandaag. Als eerste vandaag gaan wij naar de Primaverii omdat deze wijk het verst afgelegen ligt. De mensen hadden de bus al in het dorp gesignaleerd en bleven in de buurt van hun huisje. Bij het omhoog rijden zagen wij de kinderen van de hekken springen om iedereen te waarschuwen dat wij er aankwamen.

De deur van Gyongy en Demeter, links op het terrein, bleef dicht. Dat was vreemd want Demeter vliegt altijd als eerste op de bus af. De andere families op het terrein kwamen wel aangerend. Ik vroeg wat er aan de hand was met de familie van Gyongy en Demeter en iedereen kletste door elkaar om antwoord te geven op mijn vraag. Het bleek dat Gyongy was bevallen van zoon Sebastian. Een bloedmooi kindje dat niet gepland was.

Gyongyi met haar babyjongen.
Vrouwen op de Primaveraii ontvangen
voedselbonnen en pakketten.

De 14-jarige Katalin is 3 maanden
geleden getrouwd.

Elisabeta en Joan met voedselbonnen, pakketten en de paraplu die zij graag wilden hebben.

In het huisje staan Gyongy en Demeter vertederd naar het kleine mannetje te kijken en zijn dolgelukkig met hun pas geboren zoon. Het heeft kennelijk lang geduurd voordat bekend werd dat er een kindje zou komen. In de zigeunerfamilies is het gebruikelijk dat je elkaar helpt als de nood aan de man is. Ook hier is van alles geregeld om Sebastian een goede start van zijn leven te geven. Dat is mooi om te zien. In april kunnen wij natuurlijk een babywagen en wat babykleertjes voor hen meenemen. Susanna is naar de lagere school en Demeter Jr. is op de crèche. Wij geven hen de gezinsdozen en de voedselbonnen, die zij lachend en blij aannemen. Dan is Katalin aan de beurt. Katalin is de moeder van Katalin jr. die in juni van dit jaar, nét na haar 14de verjaardag, getrouwd is met een oudere man en ver weg in een ander dorp woont. Het meisje was amper volgroeit met haar 14 jaar !! Ik had gehoopt dat de trouwerij niet door zou gaan, maar helaas. In deze zigeunercultuur is het een hoge eer als de dochters trouwen met een oudere man. Vreselijk en ik zie dat moeder Katalin grote moeite heeft met het verdriet dat zij heeft om haar dochter. Zij kan als vrouw niet veel meer dan haar man volgen.

De tweede dochter, Gizella, is nu 12 jaar en ook zij ondergaat over twee jaar hetzelfde lot. Wij praten wat langer met Katalin en zij verteld dat er binnen 1 jaar een kindje geboren moet worden. De schande als er geen kind geboren wordt is enorm groot en vaak wordt het gezin van de net getrouwde dochter verstoten uit de groep. Dat is heel erg, want zij moeten van het terrein af en dan zal er niemand zijn die hen verder helpt of ondersteunt. Moeilijk allemaal.

Gelukkig komt mamma Terezia eraan met een grote glimlach en een grote mond. Wel leuk, zij is de oudste vrouw op het terrein en wordt daarom ook mamma genoemd. Terezia is de steun en toeverlaat voor de vrouwen op het terrein en zij kan soms een probleem bespreken met een van de echtgenoten van deze vrouwen. De andere gezinnen krijgen ook hun gezinsdozen en enveloppen met voedselbonnen. De vrouwen dansen met de enveloppe in hun hand in het rond van blijdschap, geweldig !!

Net op het moment dat wij weg willen rijden komt Mathe eraan, de vader die zijn kinderen niet naar school wil laten gaan. Hij vindt het makkelijker als hij zijn kinderen laat bedelen langs de kant van de weg. Hij vraagt waar zijn voedselbonnen en gezinsdozen zijn.

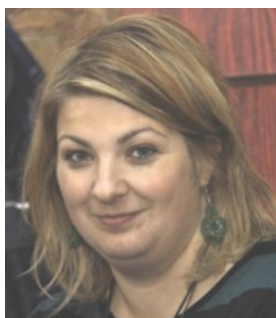
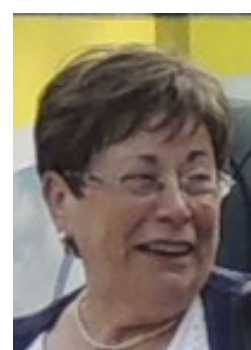
Ik antwoord hem dat er géén gezinsdozen meegenomen zijn en er ook geen voedselbonnen worden gegeven. Eerst de kinderen naar school !!!

Hij is heel boos, begint te schreeuwen en te stampvoeten. Op dat moment springen de bewoners bij en jagen hem weg. Geweldig dat de bewoners het voor mij opnamen en zeiden dat deze familie dwars is en zich niet aan de regels wil houden. Prima, maar ook wij hebben onze regels, dat is duidelijk !!!

Snel naar de Praidului. Gelukkig hebben wij alles in één keer mee kunnen nemen en hoeven wij niet terug naar de opslag om dozen en losse bundels op te halen. Erzsebet en Karoly staan al op de uitkijk en zijn blij dat wij ook hen komen bezoeken. Bij Karoly werd begin vorig jaar keelkanker geconstateerd. Geld voor bezoeken aan artsen en ziekenhuis kon dit jonge stel, met financiële hulp van de moeder Karoly, nog nét betalen omdat zij beide werk hadden. Door de ziekte van Karoly viel er een salaris weg en was er van enige behandeling geen sprake. Gelukkig konden wij bijspringen en zijn de chemobehandelingen gestart. Het ging Karoly goed tot 4 weken geleden. Er zit een groot gezwel in zijn mond en ik hoop niet dat dit een gevolg van de kanker is waarvoor hij eerder behandeld is. Wij worden tussentijds op de hoogte gehouden door één van onze Roemeense hulpverleners en kunnen weer bijspringen als dat nodig blijft. Het ziet er griezelig uit.

Eniko met babymeisje Hajnal.

De hulpverleners van deze reis: Amalia, Coby en Anneke, Cees, Danny, Eva, Janny, Levente, Lia, Marry, Melinda, Tunde en Yvonne.

Met lood in onze schoenen brengen wij ook een bezoek aan de ouders van Julia, het meisje dat op 16 maart op 15-jarige leeftijd is overleden aan hersenvliesontsteking. Het is moeilijk om woorden van troost te vinden als er een kind overleden is, het wordt moeilijker als je weet dat het niet nodig is geweest. Op tijd de juiste diagnose en medicatie had Julia kunnen redden. Er moet dan wel voldoende geld beschikbaar zijn voor de behandeling en het verblijf in het ziekenhuis !! Wij hebben de familie geholpen met het betalen van de dokters- en ziekenhuisrekeningen, maar het was al te laat.
Je voelt je op zulke momenten zó machteloos !!!!

Na het overlijden van iemand is het gebruikelijk in Roemenië om na een jaar na het overlijden een gedenksteen op de begraafplaats te plaatsen. Die kosten kunnen de ouders absoluut niet betalen en SOS wil graag als troost bijdragen aan de kosten voor de gedenksteen voor Julia. Dat gebaar wordt in grote dankbaarheid ontvangen door de ouders van Julia.

Enikö en haar man Jozsef brengen wij ook een bezoek om hier een babypakket en een campingbedje voor een pas geboren baby te brengen. In april wisten wij al dat Enikö zwanger was en daarom konden wij voor haar de juiste spullen meenemen. Natuurlijk was zij heel blij met de spullen maar wij zagen ook dat zij er zorgelijk uit zag.
Enikö vertelde dat de zwangerschapsuitkering niet uitgekeerd zou worden. Een vrouwelijke werknemer moet volgens de Roemeense wet één jaar en per dag minimaal 8 uur gewerkt hebben wil zij aanspraak kunnen maken op een zwangerschapsuitkering. Het lastige met kleine zelfstandige bedrijfjes is dat de werkgever ook een deel van de uitkeringsperiode moet mee betalen. Om die reden geven zij vaak verkeerde en valse informatie door en ontvangt de werkneemster die een kindje heeft gekregen géén zwangerschapsuitkering. Overigens werkte Enikö al enige jaren in dit bedrijf en maakte werkdagen van 12 - 13 uur. Dit is echt te triest voor woorden.

De rest van de bezoeken op de Praidului zijn prima verlopen en alle gezinnen zijn hartstikke blij met de gezinsdozen en natuurlijk de voedselbonnen.

Het is al aan het einde van de middag als alle teams binnen druppelen en te kennen geven dat zij blij zijn dat de klus weer geklaard is. Veel blijdschap, hoop, aandacht en respect hebben wij gebracht bij iedereen in Sovata die onze hulp nodig had en misschien nog een tijdje nodig zal hebben in de komende jaren.

Wij kunnen de mensen in Sovata met een (redelijk) gerust hart achter laten in de wetenschap dat er warme kleding, dekens, voedsel en voedselbonnen zijn om de koude winterperiode zonder honger en kou door te komen. Bij eventuele ernstige of minder ernstige problemen kan ieder gezin of individu contact opnemen met een van onze Roemeense vrijwilligers. Dat idee stelt iedereen gerust.

Heel graag willen wij u namens de mensen in Sovata ongelooflijk hartelijk bedanken voor uw enorme steun, steun waarmee wij samen met u wéér het verschil hebben kunnen maken.

HEEL HARTELIJK BEDANKT.

Praktische tips voor hulpverlening

Bedrijven, instellingen, stichtingen en velen van u vragen ons:

“Wat kunnen wij naast een financiële steun en kleding donaties nog meer doen voor bijvoorbeeld de school- en crèche projecten van SOS ?”

Naar aanleiding van deze vraag hebben wij een wensenlijst samengesteld met artikelen die voor de scholen én crèches en gezinsondersteuning heel erg belangrijk zijn.

Het kan u wellicht helpen makkelijker een keuze te maken bij wat u nog meer zou kunnen betekenen voor de kinderen van Sovata en Sarateni in Roemenië.

WENSENLIJST

VOOR DE LAGERE SCHOLEN EN CRÈCHES

Schriften en blocnotes	Vouwblaadjes (gekleurd) A4 en A5
Ballpoints (bijvoorbeeld met reclama naam)	Tekenpapier en Crêpepapier
Potloden en puntenslijpers	Scharen voor groot en klein
Knutselmaterialen	Plakstiften en potten plaksel
Kleurboekjes	Stickers
Kleurpotloden en stiften	Grote kralen om te rijgen en draad
Kopieerpapier	Waterverf en penselen

VOOR HET PROJECT GEZINSHULP:

Blikken vlees, zakjes droge soep, gedroogde bruine en witte bonen, spliterwten, blikjes tomatenpuree, pasta, rijst, macaroni, thee, oplos koffie, oplos chocolademelk, bouillonblokjes, blikjes leverpastei, hand zeep, tandpasta, tandenborstels, handdoeken, theedoeken, warme sokken, waxinelichtjes, paracetamol.

Het St. Josif Kinderhuis van Broeder Csaba heeft grote behoefte aan: Schoonmaakmiddelen, wasmiddelen, bezems, dweilen, werkdoekjes, theedoeken en handdoeken.

Natuurlijk zijn en blijven ook financiële donaties zeer belangrijk.

Van de financiële donaties worden bijvoorbeeld in Roemenië zelf voor de lagere scholen werkboekjes en leesboeken in de Roemeense en Hongaarse taal aangeschaft en wordt het verbeteren van de woon- en leefomstandigheden betaald.

Voor 5 euro kan één SOS-voedselbon worden aangeschaft waarmee een gezin in Sovata of Sarateni geholpen wordt in het levensonderhoud.

Per email: info@stichtingsovata.nl

Telefonisch: Yvonne Willebrands 06 24 52 19 69

Anneke Westerhoff 06 52 17 67 82

Coby Teuben 06 13 41 71 28

Dan Kleefkens 06 55 78 57 37

IBAN nummer ING Bank NL88 INGB 0003 5337 95